

Gyerekek és állatok kapcsolata a törökbálinti Bóbita Óvodában

KOLLER TÍMEA

Konduktor-óvodapedagógus

Konduktor-óvodapedagógusként. 2013 szeptemberétől dolgozom alacsony létszámú, 14–15 főből álló heterogén összetételű, speciális csoportokkal, melyek között vannak viselkedés és magatartás problémás gyerekek is. A 2015/2016-os nevelési évtől kezdve tartok kutyás foglalkozásokat, melyek a csoport éves nevelési tervébe is benne vannak. Heti rendszerességgel részesülnek a gyerekek állatasszisztált pedagógiai foglalkozásokban. A kutya jó alkalmazkodó képessége, fejlett nonverbális kommunikációja révén a legszociálisabb állatok közé tartozik. Jelenléte szinte minden gyermeket motivál, megmozgat, mosolyra vagy szóra bír. Saját kutyám (Molly) nevelésében arra törekedtem, hogy minden olyan tulajdonsággal rendelkezzen, ami ahhoz szükséges, hogy gyerekek közé tudjam vinni. Óvodai látogatásait tudatos felkészítés előzi meg (Projektmunka – kutyahét). A foglalkozások felépítése minden alkalommal ugyanúgy történik, a tervezett feladatok típusai változnak a kívánt fejlesztési területhez alkalmazkodva. A gyerekek szeretik ezeket a napokat. Folyamatos igényük van ismereteik bővítésére. Fontos számomra, hogy minél kisebb életkortól megismerjék a gyerekek azt a szemléletet, amit képviselek.

Kulcsszavak: kutyás foglalkozások, projektmunka, foglalkozások felépítése, ismeretbővítés, szemléletalakítás

2010 óta dolgozom a törökbálinti Bóbita Óvodában konduktor-óvodapedagógusként. A 2013/2014-es nevelési évtől speciális, kifejezetten alacsony létszámú csoportom van. Konduktori végzettségem, és az egyre nagyobb létszámban jelentkező viselkedés- és magatartásproblémás gyerekek tették indokolttá, hogy óvodánkban a vezetőasszony támogatásával létrehozzunk egy speciális, kis létszámú csoportot. A létszám 14–15 fő, életkor szerint heterogén összetételű, 5 és 6 éves gyerekekből áll.

2015-ben kutyaterápiás fejlesztő szakember egyetemi végzettséget szereztem a Kaposvári Egyetemen. A kutyás foglalkozásokat a 2015/2016-os nevelési évtől beépítettem a csoportom éves nevelési tervébe. Ez év októberétől már a gyakorlatban is alkalmazom, és rendszeresen állatasszisztált pedagógiai foglalkozásokat tartok a csoportomba járó gyerekeknek.

A kutya az egyik legelterjedtebb terápiás állat. Őket alkalmazzák leggyakrabban, hiszen az egyik legszociálisabb állatunk, a jó alkalmazkodó képessége és fejlett nonverbá-

lis kommunikációja révén. Nagyon régóta él az ember mellett, jól érti annak jelzéseit. Jól alkalmazkodik új helyzetekhez, és viszonylag könnyen tanul új dolgokat (készségeket vagy feladatokat). Szemkontaktust tart. Szívesen vonódik be az emberrel közös tevékenységekbe, játékokba. Szociális kompetenciájuk, mely az emberrel szemben megnyilvánul, továbbá társas és kommunikációs képességeik teszik őket egyedülállóvá az állatok világában.

Egy kutya jelenléte szinte minden gyermeket képes motiválni, megmozgatni, netán szóra vagy mosolyra bírni. Szociális interakcióra bírja még a magába forduló, nem kezdeményező gyerekeket is. Az önbizalom fejlesztése is megvalósul egy hűséges, feltétel nélkül szerető eb társaságában. Az agresszív gyerekek feszültségeinek oldásában vagy éppen a túlmozgásos gyerekek lecsillapításában is jelentős szereppel bírhat jelenléte. Egy kutya simogatása önmagában véve is terápiás hatású, hiszen az állat visszaadja a rá irányuló szeretetet. Nem kérdez, nincsenek elvárásai, nem akar változtatni, és olyannak fogad el, amilyenek vagyunk. Megbízunk bennünk,

ami által ismét felépíthetővé válik a magunkban megingott bizalom. Megtanulhatjuk tőlük, hogyan függünk egymástól és bízunk meg társunkban. Az irántunk érzett feltétel nélküli szeretetük révén megérzik, ha rossz kedvünk van, szomorúak vagy éppen idegesek vagyunk.

Mindezen információk tudatában fontosnak tartom, hogy a gyerekek óvodai életében is jelen legyen a kutya. Saját kutyám (Molly) nevelésében nagy hangsúlyt fektettem arra, hogy ezeket a készségeket elsajátítsa. Érzékenyen reagáljon a gyerekek közeledésére. Megfelelően fegyelmezetten viselkedjen, ha netán egy-egy gyermek nem megfelelően közeledik felé. Óvodai látogatására minden alkalommal tudatosan készülök, és készítetem fel a csoportomba járó gyerekeket. Mielőtt látogatást tenne nálunk, projektmunka formájában kutyahetet tartunk. Ennek keretében megismerkedünk a kutyákkal: külső tulajdonságaikkal (szőrzetüktől kezdve, egészen a testrészekig), belső tulajdonságaikkal, megtanuljuk, milyen szükségleteik vannak (evés, ivás, ápolás, séta), beszélgetünk kutyafajtákról.

Minden alkalommal lehetőséget biztosítok arra, hogy a gyerekek elmeséljék saját tapasztalataikat, melyeket más kutyákkal éltek át. Ezen alkalmak során kiderül milyen a gyerekek kutyához való hozzáállása, hogy kinek volt negatív élménye, esetleg ki az, aki fél az állattól. Addig nem vittem Mollyt a csoportomba járó gyerekek közé, amíg nem voltam biztos abban, hogy a gyerekek rendelkeznek azzal a tudással, ami szükséges ahhoz, hogy egy kutyával találkozzanak és kapcsolatot alakítsanak ki vele.

Minden kutyával való találkozást gondosan előkészíték. Nagyon fontos a megelőzés az esetleges balesetek elkerülése érdekében. Kiemelten fontos az egészségügyi megelőzés is (kézmosás a kutyával való érintkezés előtt és után; foglalkozás közben ne vegyük a szájukba a kezüket).

A foglalkozások felépítése a következőképpen történik minden alkalommal:

- Köszönés: először verbálisan, pacsí kérése Mollytól, jutalomfalat adása, simogatás.

- A kutya iránti érintkezési igény kielégítése simogatással: szervezeten, játékos formában, előre megtanult verssel/mondókéval/énekekkel.
- Játékos feladatok megoldása egyedül vagy a kutyával együtt: a kutya állapota aktív vagy passzív feladattól függően. A feladatok a kijelölt fejlesztési területhez vannak hozzárendelve.
- Szabad játék a kutyával: simogatás, apportírozás, trükkök kérése a kutyától a gyermek szabadon választhatja, attól függően mire van szüksége.
- Értékelés: minden alkalommal, elmaradhatatlan; nem csak a gyereket a kutya teljesítményét is értékeljük közösen.
- Felkészülés az elválásra: szóbeli figyelmeztetés, mely jelzi a foglalkozás a végéhez közeledik.
- Elköszönés: verbálisan; egyenként; pacsí kérése, simogatás.

A tervezett feladatok típusai:

Gondozással kapcsolatos feladatok (fésülés, víz-étel adása, pihenőhely rendbe rakása)

Képességfejlesztő feladatok:

- *Nagymozgás fejlesztése:* tartásjavítás, egyensúlyfejlesztés, testséma fejlesztése, térérzékelés fejlesztése.
- *Finommotorika fejlesztése:* kéz és ujjak mozgékonyságának fokozása, ujjak tapintásérzékelésének fokozása, szem-kéz koordináció fejlesztése, látás-tapintás-mozgásérzet együttes szabályozása játékos feladatokon keresztül, dominancia kialakításának elősegítése.
- *Megismerő tevékenységek fejlesztése:* érzékelés-észlelés, figyelem és megfigyelőképesség, emlékezet, gondolkodási funkciók fejlesztése.
- *Kommunikáció fejlesztés:* verbális és non verbális kommunikáció egyaránt.

Az elmúlt 2 nevelési év tapasztalata alapján elmondhatom, hogy a gyerekek szüni nem akaró lelkesedéssel várják a kutyás foglalkozásokat. Csoportom ismeretei a kutyákkal kapcsolatban egészen túlmutatnak az előre kitűzött céljaimon. Ezen alkalmak hozzásegítették őket, hogy széleskörű ismeretekkel rendelkezzenek a kutyák gondozása, tulajdonságaik megismerése és a kutyával

való helyes bánásmód elsajátításában. Mind-ezen ismereteiket megfelelően alkalmazzák a foglalkozások során. Az elmúlt hónapokban lehetőséget biztosítottam számukra, hogy megismerjék a munkakutyák típusait, feladatait és fontosságát. Külön szerencsésnek mondható Óvodánk, hogy az egyik segítőkutyás egyesület, látogatást tett nálunk. Így a gyerekek testközelben is találkozhattak mozgássérültsegítő-kutyával, terápiás kutyával és vakvezető kutyával. Nagy élmény volt számukra ez az alkalom.

Molly közvetett módon jelen van a mindennapokban, még ha nincs is minden héten bent. A gyerekek szinte naponta érdeklődnek felőle. Igyekszem folyamatosan fenntartani érdeklődésüket irányába beszélgetésekkel, fényképek nézegetésével. Munkám során arra törekszem, hogy a gyerekek már óvodás korban elsajátítsák azt a szemléletet a kutyával kapcsolatban, amit én képviselek és fontosnak tartok.

Relationship between children and animals in the Bóbíta Kindergarten, Törökbálint

I work in the Bóbíta Kindergarten in Törökbálint as a conductive educator and pre-school teacher. Since September, 2013 I have small groups of children with special needs. These groups of 14–15 children are heterogeneous and some of the children have behaviour or personality/identificational problems. Since the schoolyear of 2015/2016 I organise therapy sessions with my dog which are included in the yearly curriculum of the group. Children have animal assisted education on a weekly basis. Dogs are one of the most social animal species due to their good adaptability and improved non verbal communication skills. Their simple presence motivates almost every child, gets children to move, smile or talk. While training my dog Molly, my goal was to make sure to provide her with all necessary skills to cope with children. Her kindergarten visits are preceded by careful planning (Project work – dog week). The main structure of the therapy sessions is constant, while the nature of the specific exercises is adapted to the required area of development. Children enjoy these therapy session days. They desire to improve their knowledge constantly. It is important to me that children learn the point of view that I represent, from the earliest age possible.

Keywords: *dog assisted education, project-work, planned tasks, knowledge, mindset shaping*

Koller Tímea (2017): Gyerekek és állatok kapcsolata a Törökbálinti Bóbíta Óvodában. *Gyermeknevelés*, 5. 2. sz., 33–35.